

دستورالعمل حمایت از ثبت بین المللی اختراعات

در راستای تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، تحقق اهداف و اولویت های تصریح شده در نقشه جامع علمی کشور، اجرای سیاست های برنامه های توسعه و سایر اسناد بالا دستی و با عنایت به ماده ۲ و بند ۷ ماده ۷ اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور جهت تأمین حمایت لازم مربوط به ثبت اختراعات و طرح های صنعتی در خارج از کشور و در راستای کمک به سیاست تبدیل دانش به ثروت و حمایت از تحقیقات و نوآوری ها و ابتکارات محققین و خلاقیت های دانشمندان و جوانان ایران در سطوح ملی و بین المللی و در اجرای مصوبه جلسه ۱۳۸۴/۴/۱۳ هیات امنای صندوق دستورالعمل ذیل توسط کمیته تخصصی صندوق به تصویب رسید.

ماده ۱: تعاریف

- ۱-۱ **ارزیابی علمی:** منظور بررسی شرایط ماهوی ثبت اختراع و جستجو در سایت های مربوطه توسط داوران به منظور احراز صحت و سقم ادعای متقاضیان است.
- ۲-۱ **اختراع (Invention):** نتیجه فکر فرد یا افراد است که برای اولین بار فرایند یا فرآورده ای خاص را ارائه می کند و مشکلی را در یک حرفه، فن، فناوری، صنعت و مانند آنها حل می نماید.
- ۳-۱ **حمایت:** شامل حمایت های مادی و معنوی می شود که صندوق برای جبران تمام یا بخشی از هزینه های ثبت بین المللی اختراع و سایر کمک های مورد نیاز به متقاضیان ارائه می نماید.
- ۴-۱ **داور:** اشخاص دارای مهارت عادی در حوزه های فنی مختلف که وظیفه ارزیابی علمی تقاضانامه های ثبت اختراع متقاضیان را بر عهده دارند.
- ۵-۱ **کارگزار:** اشخاصی که دارای مجوز ثبت اختراع در خارج از کشور هستند.
- ۶-۱ **کارگروه ثبت اختراعات:** متشکل از رییس صندوق یا نماینده وی، مشاور حقوقی صندوق و ۷ (هفت) نفر از پژوهشگران و فناوران عضو هیأت علمی دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی کشور که صاحب نظر و دارای تجربه در حوزه اختراعات و طرح های صنعتی و همچنین ۲ (دو) نفر از متخصصان حقوقی دارای تجربه مناسب در خصوص نظام های حقوقی ثبت اختراع و طرح صنعتی است.
- ۷-۱ **متقاضی:** شخص حقیقی که متقاضی بهره مندی از حمایت های صندوق برای ثبت بین المللی اختراع خود است.

ماده ۲: اهداف

هدف از تدوین این دستورالعمل عبارتند از :

- ۱-۲ تبیین سیر مراحل اعطای حمایت ها به متقاضیان ثبت بین المللی اختراع در راستای اهداف اساسنامه صندوق.
- ۲-۲ تشویق اشخاص به فعالیت های ابداعی با مرحله ابتکاری برجسته.
- ۳-۲ کمک به تأمین هزینه های ثبت بین المللی اختراعات

- ۴-۲ ترویج و ارتقاء فرهنگ ثبت دستاوردهای تحقیقات و پژوهش های استادان، دانشجویان و پژوهشگران ایرانی داخل و خارج کشور به صورت اختراع پیش از چاپ آن در مجلات معتبر داخلی و خارجی.
- ۵-۲ کمک به اجرایی شدن سیاست تبدیل دانش به ثروت و تجاری سازی اختراع ها.
- ۶-۲ کمک به ارتقاء جایگاه ایران در بین کشورهای دارای ثبت اختراع ها
- ۷-۲ توسعه فعالیت های حمایتی صندوق در راستای اهداف و اولویت های نقشه جامع علمی کشور.
- ۸-۲ کمک به صیانت از مالکیت فکری با تأکید بر عرصه بین المللی و ترویج آن از طریق ارائه خدمات مشاوره حقوقی، مالی و اقتصادی به متقاضیان و ارائه کارگاه ها و نشست های تخصصی.

ماده ۳: دامنه کاربرد

مطابق ماده ۳ اساسنامه، حمایت های صندوق شامل تمامی پژوهشگران و فناوران ایرانی دانشگاهی و غیر دانشگاهی داخل و خارج کشور (اعم از حقیقی و حقوقی) می شود.

تبصره ۱: پژوهشگران و فناوران ایرانی مقیم داخل کشور نسبت به ایرانیان خارج از کشور دارای اولویت هستند.

ماده ۴: شرایط اعطای حمایت

شخصی که برای اولین بار محصول (فرآورده) یا فرآیندی خاص را اختراع می کند، با داشتن شرایط ذیل امکان بهره مند شدن از حمایت صندوق را دارد:

- ۱-۴ اختراع باید برای اولین بار در جهان توسط مخترع ایجاد شده باشد.
- ۲-۴ اختراع باید دارای مرحله ابتکاری باشد یعنی آن اختراع برای فردی با مهارت معمولی بدیهی و آشکار نباشد.
- ۳-۴ اختراع باید کاربرد صنعتی داشته باشد یعنی امکان ساخت و استفاده آن اختراع در یک فرایند صنعتی وجود داشته باشد.

ماده ۵: اولویت اعطای حمایت

- اختراعات، در صورتی که دارای شرایط زیر باشند از اولویت در حمایت برخوردار هستند :
- ۱-۵ قابلیت سرمایه گذاری و فروش داشته باشند.
- ۲-۵ زمینه ساز اشتغال باشند.
- ۳-۵ به منابع مادی، فرهنگی و سیاسی کشور کمک کنند.
- ۴-۵ نیازهای حیاتی کشور را برآورده نمایند.
- ۵-۵ به توسعه فناوری نوین کمک کنند.
- ۶-۵ اختراعات که ناشی از پروژه های پژوهشی مصوب صندوق باشند.

ماده ۶: مدارک لازم جهت ارزیابی تقاضانامه

مدارک لازم جهت ارزیابی تقاضای حمایت عبارتند از :

۱-۶ نسخه ای از اظهار نامه ثبت اختراع که نزد مرجع ثبت اختراع در ایران ثبت شده باشد و در صورتی که متقاضی موفق به اخذ گواهینامه اختراع در داخل کشور شده باشد، نسخه ای از گواهینامه مذکور.

۲-۶ تقاضانامه حمایت

۳-۶ رزومه متقاضی

ماده ۷: فرایند بررسی تقاضانامه

فرایند بررسی تقاضانامه به شرح زیر است :

۱-۷ تکمیل تقاضانامه اولیه در سامانه صندوق .

۲-۷ کنترل و ارزیابی اولیه مدارک توسط کارشناس ثبت اختراع .

۳-۷ ارجاع تقاضانامه هایی که مدارک آنها کامل است به کارگروه ثبت اختراع .

۴-۷ ارجاع اختراع به داور/ داورهای تعیین شده توسط کارگروه جهت ارزیابی شرایط ماهوی اختراع .

۵-۷ در صورت مثبت بودن نتیجه ارزیابی ماهوی اولیه ، ارجاع به کارگزار ثبت اختراع جهت ثبت اظهارنامه.

ماده ۸: ارزیابی ماهوی تقاضانامه

در صورت کامل بودن مدارک متقاضی ، کارگروه ، ارزیابی ماهوی اولیه اختراع را از حیث دارا بودن شرایط ماهوی به داور/ داورهایی که از میان کارشناسان و متخصصان فنی و یا اعضای هیات علمی دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی انتخاب می شوند ، ارجاع می دهد.

تبصره ۲: داور نباید در طول ۲ سال گذشته با متقاضی یا همکاران وی همکاری علمی، رابطه استاد-دانشجویی و یا رابطه کاری یا استخدامی داشته باشد.

ماده ۹: پذیرش تقاضا

۱-۹ نظرات داوران به همراه مستندات ارائه شده توسط متقاضی در جلسه کارگروه مطرح و جمع بندی می شود و در صورت احراز شرایط ، تقاضای او تایید می شود.

۲-۹ در صورتیکه متقاضی ، تائیدیه مرجعی که به تشخیص اکثریت کارگروه ثبت اختراع موثق و قابل اعتماد باشد را ارائه کند کارگروه می تواند تقاضانامه را در خصوص ارجاع یا عدم ارجاع به داوری بررسی و تصمیم گیری کند.

ماده ۱۰: معرفی متقاضیان جهت انعقاد قرارداد

۱۰-۱ اشخاصی که تقاضای آنها به تایید کارگروه رسیده است جهت انعقاد قرارداد به کارگزار معرفی می گردند.
تبصره ۳: کارگزار از بین اشخاص یا شرکت های متخصصی که قبلاً صلاحیت آنها به تأیید صندوق رسیده است، انتخاب می شود.
۱۰-۲ چارچوب کلی همکاری صندوق با هر یک از کارگزاران، به موجب قرارداد مستقلی که میان صندوق و کارگزار منعقد می شود، تعیین می گردد.
۱۰-۳ کارگزار موظف است طی قراردادی که مفاد آن به تایید واحد حقوقی صندوق می رسد، چارچوب همکاری خود را با متقاضی برای ثبت بین المللی اختراع مشخص نماید. کارگزار مکلف است، قرارداد خود با متقاضیان را منطبق با قرارداد خود با صندوق تنظیم کند.
۱۰-۴ متقاضی پس از امضای قرارداد با کارگزار، نسخه ای از آن را طی درخواست کتبی جهت استفاده از حمایت صندوق تحویل می دهد.

ماده ۱۱: میزان حمایت مادی

صندوق مجاز است کلیه هزینه های ثبت بین المللی اختراع شامل حق الزحمه کارگزار و هزینه های اداری جهت ثبت اختراع را به صورت بلا عوض به کارگزار پرداخت کند.
تبصره ۴: چنانچه به دلیل تقصیر یا قصور کارگزار و یا مخترع، هزینه های دیگری به غیر از هزینه های معمول ایجاد شود، صندوق تعهدی به پرداخت این هزینه ها ندارد.

ماده ۱۲: تایید قرارداد

قرارداد منعقد شده فی مابین متقاضی و کارگزار، توسط مسئول ثبت اختراعات صندوق بررسی می شود. مسئول ثبت اختراعات صندوق، قرارداد ثبت بین المللی اختراع، تقاضانامه، نتایج ارزیابی داوران و سایر اسناد و مدارک مربوطه را جهت دستور پرداخت قسط اول به ریاست صندوق ارائه می نماید.

ماده ۱۳: دستور پرداخت

ریاست صندوق در صورت تأیید مدارک، دستور پرداخت را به امور مالی ابلاغ می نماید. امور مالی بر اساس دستور ریاست صندوق مبلغ مذکور در قرارداد را به حساب بانکی اعلام شده توسط کارگزار، واریز می نماید.

ماده ۱۴: ثبت مستقل اظهارنامه

در صورتی که که مخترعی به طور مستقل و بدون استفاده از حمایت صندوق موفق به اخذ گواهی ثبت اختراع در کشورهای مورد تأیید صندوق شود و مدت یکسال از زمان صدور patent نگذشته باشد به شرط ارائه اسناد و مدارک مثبت صندوق می تواند تا سقف حمایت مادی اش در زمان انعقاد قرارداد مخترع با وکیل ثبت اختراع از مشارالیه حمایت کند.

ماده ۱۵: مستند سازی و ثبت در بانک اطلاعاتی

در راستای تهیه بانک اطلاعات جامع از متقاضیان و اختراعات ثبت شده، کلیه اطلاعات لازم در صندوق بایگانی می گردد. اطلاعات شامل کلیه تقاضانامه ها در مراحل مختلف از آغاز ارائه تقاضانامه تا پایان صدور گواهی اختراع یا رد تقاضانامه (تقاضاهای در دست بررسی توسط داوران، اظهار نامه های فایل شده، اظهار نامه های مردود و ثبت شده) توسط کارشناس ثبت اختراع مستند سازی و نگهداری می شود.

ماده ۱۶: درج مهر صندوق بر روی پتنت های صادره:

پس از صدور patent، اصل گواهی ثبت اختراع بایستی به صندوق ارسال تا مهر صندوق روی آن درج و سپس تحویل مخترع شود.

ماده ۱۷: تاریخ لازم الاجرا شدن

مفاد این دستور العمل از تاریخ تصویب ۱۳۹۴/۱۱/۸ لازم الاجرا می باشد و در مورد اختراعات در جریان و قبل از تصویب این دستورالعمل که هنوز منجر به گواهی نامه اختراع نشده است در صورتی که یکسال از زمان تصویب صندوق نگذشته باشد مشمول دستور العمل فعلی و نسبت به مابقی دستور العمل سابق می باشد.

این دستورالعمل در ۱۷ ماده و ۴ تبصره، در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۴ به تصویب کمیته تخصصی صندوق رسید.